

NOVA MUZEOLOŠKA NAČELA I DELATNOST MUZEJA AFRIČKE UMETNOSTI U BEOGRADU

Apstrakt: *Nasleđena prošlost, i njena veza sa sadašnjim i budućim vremenom, predmet su brige muzeologije kao pomoćne istorijske nauke. U pojedinim slučajevima ustanove zadužene za čuvanje, obradu, istraživanje i prezentaciju prošlosti nazivaju se arhivima ili muzejima, u drugim slučajevima zavodima za zaštitu spomenika kulture, u trećim – nacionalnim bibliotekama, kinotekama, datotekama, nototekama i slično. Sve te ustanove ostvaruju nezamenljivu društvenu, kulturnu, naučnu, obrazovnu pa i političku ulogu u životu mnogih nacionalnih zajednica i država. Ovaj rad bavi se kulturno-istorijskim i leksikografskim određenjima muzeja i arhiva, s posebnim pogledom na položaj i programsku koncepciju Muzeja afričke umetnosti u Beogradu – jedinstvene muzejske ustanove ne samo u Srbiji već i regionu. Njegova uloga nije samo da afirmiše vrednosti i kulturni identitet afričkih naroda, već i da istražuje preplet kulturnih ostvarenja afričkog kontinenta sa srpskim i evropskim.*

Ključne reči: *muzeji, afrička umetnost*

* Fakultet za kulturu i medije Megatrend univerziteta; Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu.
E-mail: mateja2001@gmail.com

1. Leksikografski i kulturno-istorijski pogled na muzeje i arhive

„Arhivi i arhivski materijali su živi i bogati i stvarni isto tako i isto toliko koliko i tzv. živi i stvarni život sam. Upravo, živi su onoliko koliko mi imamo duha i stvaralačke snage da im udahnemo, sa koliko pronicljivosti umemo da ih pročitamo i da shvatimo njihovu važnost za život našeg društva, za sadašnje i buduće naraštaje”.

Ivo Andrić

Ovaj rad počinjemo podsećanjem na Andrićevu reč o arhivima, u nemogućnosti da pronađemo njegovu odgovarajuću misao o muzejima. Uistinu, sve ono što je ovaj veliki pisac, istoričar i istraživač baštine kazao o arhivima u kojima je nalazio dragoceno blago za svoje knjige, može se odnositi i na muzeje. Arhive – dakle, i muzeje – Andrić sagledava ne kao mrtva mesta u kojima je istorija zakovana u prošlost i zaboravljena, već naprotiv – kao bogata i živa stecišta podataka i ideja. Kada se ti podaci oplemene kreativnim duhom plodnog i dokumentima prilježnog pisca kao što je Andrić, budućim naraštajima prošlost se oživljava kao svestan pojedinačni, grupni ili kolektivni odnos prema istoriji, sadašnjosti i budućnosti.

Andrić je svoj stav o značaju arhivske građe izneo 1960. u kratkom, prigodnom članku pod naslovom „Kad je reč o arhivima”; taj fragment navodi se u vrlo pouzdanoj knjizi Slobodana Glumca *Andrićev azbučnik* (1975:8), a spominje ga i Žaneta Đukić Perišić u obimnoj monografiji *Život i priča*¹ (2012: 398). U trinaestom tomu *Sabranih dela* Ive Andrića koja je 1981. objavila beogradska „Prosveta”, u knjizi pod naslovom *Umetnik i njegovo delo*, naš jedini nobelovac takođe govori o svom

¹ Autor beletrističkog dela slobodan je da u ponekom detalju odstupi od istorijskog izvora, ili da se u prozi sretnu istorijske ličnosti koje nisu živele u istom vremenu. To je uradio, na primer, austrijski pisac Tomas Bernard spojivši u svojoj knjizi *Gete na samrti* (Beograd, 2017) Getea i Vitgenštajna, iako je između smrti poznatog pesnika i rođenja takođe slavnog filozofa bilo prošlo pola stoleća. To je više tema za književnu teoriju, koja dopušta primenu različitih ironijskih alata i tehnika. Nešto o tome pisao je Milivoje Pavlović u knjizi *Pisma s dvostrukim dnom* (2018:15). Sličnu proznu tehniku primenio je i Svetislav Basara u romanu *Kontraendorfin*, koji je 2020. dobio NIN-ovu nagradu. U spomenutoj knjizi Žanete Đukić Perišić, koja spada u najpouzdanije biografije Ive Andrića, piše da umetnost često počinje tamo gde pisac odstupa od izvora, ali ne na banalan, već na kreativan način. Stvaralac svojim imaginativnim kapacitetom prokrvljuje, obogaćuje i menja ono što je istorijski fikat, piše autorka (2012:399). Ona napominje da se autor može delimično ogrešiti o povesna fakta, ali dodaje da sve dok su postupci junaka motivisani i dok im čitalac veruje, sve dok postoji sklad između uzroka i posledice u okviru specifične logike književnog teksta, umetnik ima slobodu i da istoriju delimično prerađuje. Bosanskohercegovački profesor Midhat Šamić objavio je knjigu *Istorijski izvori „Travničke hronike”*, a Viktor Šklovski pisao je o građi i stilu u Tolstojevim romanima. Oko legitimnosti korišćenja i prerade dokumenata u Srbiji je vođena veoma oštra polemika između Danila Kiša i Dragana M. Jeremića, povodom sumnji u originalnosti Kišove knjige *Grobnica za Borisa Davidovića* (1976). Postupak koji je 1976. primenio Kiš, danas se smatra legitimnim.

radu u arhivima, naglašavajući kako ga je manje interesovala oficijelna dokumentarna građa, a više sekundarni, prateći podaci, jer pisac „traži pojedinost, često i beznačajnu sitnicu, koja je slučajno ušla u arhiv uz istorijske događaje” (13:334). Time se objašnjava kako su mrtva slova na staroj hartiji izveštaja Pjera Davila (u *Travničkoj hronici*), ili pojedine depeše i telegrami u raznim u raznim Andrićevim pričama i romanima, iz majstorske radionice našeg nobelovca izlazili u drugom obličju, slikajući duh vremena i atmosferu koja dobija umetničku dimenziju. Ne gubeći svoju istorijsku dokumentarnost, naoko suve i proverene činjenice u mašti talentovanog pisca plode se kreativnim duhom i dobijaju širi, univerzalni smisao.

Ono što je nasleđena prošlost, na više načina se povezuje sa sadašnjošću i budućim vremenima, pa se o njihovom prikupljanju, obradi, čuvanju i istraživanju stvara čitav niz kulturnih i naučnih ustanova. U nekom slučaju takve ustanove nazivaju se arhivima ili muzejima, u drugom zavodima za zaštitu spomenika kulture, u trećem nacionalnim bibliotekama, kinotekama, fonotekama, datotekama, nototekama, itd. Sve te ustanove ostvaruju nezamenljivu društvenu, kulturnu, naučnu, obrazovnu pa i političku ulogu u životu mnogih nacionalnih zajednica i država.

U našoj leksikografiji i istoriografiji govori se najčešće o muzejima i arhivima, ali i o njima ne previše. Na primer, u prilično bogato opremljenoj knjizi *Kulturna riznica Srbije* iz 1996. ne postoji ni površna istorija srpske muzeologije i arhivistike, iako se navode najvažnije ustanove – od Narodnog muzeja u Beogradu, za koji piše da je najstarija i najuglednija muzejska ustanova u Srbiji (osnovana 1844), do Afričkog muzeja, jednog od najmlađih (otvoren 1977), kao zaveštanje Vede i Zdravka Pečara (1996:262). Arhiv Srbije (osnovan 1900) jedva se spominje, kao i Arhiv SANU, i to u okviru priče o Knez-Mihajlovoj ulici i zdanjima u njoj (u toj ulici je smeštena SANU).

Istorija srpske kulture, delo grupe autora koje je imalo više izdanja (prvo 1994), ne sadrži odrednice o Narodnom muzeju, Arhivu Srbije i SANU, iako se mnogi tekstovi (iz književnosti, slikarstva, muzike, filma, radija i televizije, i sl.) snažno oslanjaju na kulturnu baštinu. U veoma instruktivnom *Sociološkom rečniku*, koji je u Beogradu objavljen 2007, nema odrednica o muzejima i arhivima, ali ima *kulture sećanja* (2007:27). U podužoj odrednici detaljno se razrađuje ova nova međugrantska disciplina u užem i širem značenju. Kultura se ovde osvetljava u dvostrukom smislu: kao „skladište i nosilac znanja”, i kao „jezgro moderne istorije” (str. 271). U zaključnom delu autor ove odrednice Todor Kuljić piše kako je krajem HH veka u Istočnoj Evropi „eksplozirala potisnuta prošlost”.

Zanimljivo je da Miško Šuvaković, teoretičar umetnosti, u svom *Pojmovniku moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950*, koji je objavljen 1999. u suizdavaštvu SANU i novosadskog „Prometeja”, donosi instruktivnu odrednicu

o muzejima (nema ničega o arhivima i kulturnoj baštini, ali ima *arhetipske umetnosti*), Šuvaković određuje muzej kao „državnu ili privatnu instituciju koja sabira, čuva, klasifikuje i izlaže umetnička dela” (2017:199). U zaključku autor napominje kako je institucija muzeja izdržala sve kritičke udare i potvrdila svoju ključnu vrednost i istorijsku funkciju.

Dvotomna *Enciklopedija društvenih nauka*, čiji su autori brojni ugledni naučnici iz celog sveta, okupljeni oko engleskog izdavaštva Routledge (izdavač na srpskom „Službeni glasnik”), takođe ne sadrži odrednice o muzejima, arhivima, kulturnoj baštini i muzeologiji, ali ima, u prvom tomu, koristan članak „Istorija kulture”, čiji je autor Piter Berk sa univerziteta u Kembridžu. Ovaj istraživač govori o proširenom pojmu kulture i novim relacijama između tradicionalne kulture i društva, a spominje i nove fenomene poput susreta i sukoba kultura (2007:541).

2. Kultura sećanja kao nova međugranska disciplina

U knjizi *Kultura*, s podnaslovom „Menadžment, Animacija, Marketing”, koja je imala više izdanja i koristi se i na našem fakultetu, u relativno kratkom poglavlju „Menadžment kulturne baštine” (2017:170) autori Milena Dragičević Šešić i Branimir Stojković pišu o arhivima (definišući ih kao „ustanove u kojima se čuvaju zbirke rukopisa i rektih štampanih dokumenata”), kao i o kulturnom turizmu („putovanje u istoriju”), ali ne i o muzejima.

Znatno detaljnije o arhivima i muzejima piše nemački autor Ralf Šnel u svom *Leksikonu savremene kulture*, objavljenom na srpskom jeziku 2008 (nemačko izdanje pojavilo se 2000. godine). Prema ovom *Leksikonu*, arhivi, muzeji i biblioteke su pojmovno prilično detaljno razdeljeni. Arhivi, stoji u ovoj knjizi, pored važnih administrativnih spisa čuvaju i „sekundarne medije” i dužni su da ih učine dostupnim, a spominje se i obaveza čuvanja i obrade elektronskog oblika tih materijala (konzerviranje, restauriranje i prenošenje s papira na elektronski zapis) (2007:48). Nešto kasnije, na strani 438, ovaj *Leksikon* definiše muzej kao „javno, svima dostupno mesto prezentacije zbirke eksponata”. Ekspoziti su, navodi se dalje, mahom predmeti umetničke vrednosti, ali i objekti od značaja za istoriju, etnologiju, tehniku ili kulturu u najširem smislu te reči. Kao važan zadatak muzeja navodi se ne samo čuvanje i zaštita građe, već i obaveza da se prezentuje široj javnosti u okviru stalnih ili povremenih izložbi.

Ovaj nemački leksikon govori i o novom, modernijem poimanju muzejske prezentacije i recepcije od strane *nove publike*. Svoje ekspozite, stoji u ovoj knjizi, muzeji su dužni da prezentuju u novim, institucionalno određenim kontekstima, nužno ih „muzealizujući”. Ideja muzeja jeste u tome – stoji u *Leksikonu* – da prikazuje originale i autentične predmete koje razdvaja od replika, rekonstrukcija i

faksimila, naglašavajući autentičnost i ojačavajući auru dela koje čuva (2007:439). Na primeru nemačkih muzeja, koji su krajem prošlog veka bili zapali u ozbiljnu krizu, *Leksikon* navodi niz novih, atraktivnih izložbi (npr. berlinska izložba moderne umetnosti) koje su ukazale na skrivene i dotle nedovoljno korišćene mogućnosti privlačenja nove publike. Ova knjiga sadrži i vrlo zanimljivu odrednicu o *imaginarnom muzeju* (Musée imaginaire), pojmu preuzetom iz istoimenog eseja poznatog književnika i kulturnog radnika Adrea Marloa, napisano 1947. godine. Suština Marloove ideje (on je bio i ministar kulture u vreme De Gola) sastoji se u naporu da se umetnost drugih naroda i drugih vremena sabere u jedan idealan prostor i da umetnička dela, i njihov preplet – bez obzira na geografsko, nacionalno i istorijsko poreklo – sabere u jedan idealan prostor i po potrebi, od prilike do prilike, kombinuje, grupiše, upoređuje, proučava i kontekstualizuje.

Neka vrsta malog imaginarnog muzeja, koja dela izvlači iz izvornog prostora i okruženja, delimično oduzima njihovu ukrasnu, magijsku ili religijsku funkciju, i na nov način, pred novom publikom, izlaže u novom ambijentu, posebno građenom i negovanom da bi bio moderna muzejska ustanova – jeste iskustvo Muzeja afričke umetnosti u Beogradu.

3. Afrika sa pet lica, a u Beogradu

„Dan nema lica, nema neba. Sparina. Sve se rasplinjava. Sve. I u meni... Slušam Radio Dakar. Slušam Afriku. Nepoznatu, uzbudljivu tim tajanstvom, preteću. Nikad neću zaboraviti taj mukli, neshvatljivi tam-tam. Pesma, igra, šifrovana poruka, doziv, noćni razgovor crnih ljudi?... Čujem Sezera... A gde je naš Rastko Petrović? Hoću li naći njegovu Afriku?“

Tako počinje dnevnički zapis Dobrice Ćosića sa putovanja po afričkim zemljama, s ondašnjim predsednikom Titom, 1961. godine. Datum u dnevniku: 24. februar 1961. Dnevnik je objavljen u okviru četvorotomne edicije *Lična istorija jednog doba*, prva knjiga. U istom tomu, Ćosić podseća da je pesnik Rastko Petrović prvi srpski pisac koji je putovao Afrikom tridesetih godina prošlog veka (2009:152). Na poslednjim stranicama Petrovićeve knjige *Afrika*, Ćosić je našao i ovaj opis:

„U Afriku me vukla moja čežnja, čežnja celog mog pokolenja, toliko evropskog, da se otkinem od svega onoga što je Evropa“. U nastavku Petrović navodi pet lica Afrike koja je video: „Afrike beskrajne prirodne lepote na Komoi; Afrike čedne i čiste, nage oko Banfora; Afrike divlje i lude oko Mana; Afrike misterija u Kulikoru i Afrike ropstva na Gorsu“.

Naš današnji naraštaj, u Srbiji i regionu, može da vidi sva najvažnija lica, najlepša lica Afrike, ovde u Beogradu, u Muzeju afričke umetnosti.

Muzej afričke umetnosti – zbirka Vede i dr Zdravka Pečara – plod je u nas neo-bičnog spoja ljubavi, misionarske posvećenosti, strpljenja i kompetentnosti bračnog para Pečar, koji je, u klimi koju je stvorila ondašnja jugoslovenska spoljna politika – pre svega politika nesvrstanosti – tokom više od dvadeset godina diplomatske i kulturne aktivnosti otkrio Afriku kao „Terra incognita”, sakupljao dotle mahom nepoznato i neistraženo umetničko blago i odlučio da ga pokloni Beogradu, Srbiji, Jugoslaviji. Naš glavni grad tako ima privilegiju da je domaćin dragocene zbirke od oko dve hiljade predmeta, jedinstvene u ovom delu sveta. Ovom donacijom obogaćena je ne samo kultura naše zemlje već i čovečanstva: mnogi domaći i strani istraživači u prilici su da, izučavajući bogate fondove Muzeja, menjaju brojne okoštale stereotipe iz kulturne istorije sveta, pre svega onaj po kome se povest civilizacije od starog veka na ovamo ispisivala samo na tlu Evrope i izvirala jedino iz helenističke tradicije. Novija istraživanja, pak, pa i ona na koja se naslanjala kolekcionarska, zadužbinarska i naučna delatnost dr Zdravka Pečara i njegove supruge Vede, pokazuju da je i na tlu „crne Afrike”, u slivovima velikih reka Nigera, Senegala, Konga i drugih zemalja, nastala civilizacija koju u našem vremenu objedinjuje sintagma „afrička umetnost”. O prirodi i dometima te civilizacije – koja se oko dve hiljade godina samorodno razvijala bez ikakvih uticaja sa strane – možda najbolje govori činjenica da su Afrikanci gotovo čitav milenijum pre naše ere proizvodili gvožđe, a nešto kasnije ove veštine znatno usavršili izradom predmeta od zlata i bronz.

Opštiji pogled na kulturnu istoriju Afrike i sveta svedoči o naporima da se kulturni identitet afričkih naroda uključi u borbu za nacionalno oslobođenje i ukupni društveni razvitak. Kao što je poznato, kolonijalna dominacija, uz nju ekonomska i politička, prerastala je i u kulturnu hegemoniju, u nastojanje da se zaustavi kulturno-duhovni razvoj afričkih naroda, da se iskoreni kulturna tradicija i uguši svaki oblik autentičnog kulturnog ispoljavanja. Reč je o pokušajima da dođe do vidova kulturnog obezličanja, i do potčinjavanja kroz nametanje afričkim narodima kulture koja nije njihova, već je kultura kolonizatora. O takvoj klimi možda najbolje govore reči Džulijusa Njererea, tanzanijskog predsednika, izgovorene (1962) na zasedanju Nacionalne skupštine Tanzanije:

„Od svih zločina kolonizatora, nijedan nije gori od pokušaja da nas uvere da nemamo sopstvenu kulturu ili, što je još gore, da je to nešto čega bi trebalo da se stidimo”.

Afirmacija kulturnog identiteta afričkih naroda stoga je korišćena ne samo kao simbol afričkog jedinstva, već i kao snažan instrument u borbi protiv rasizma i kolonijalizma, protiv ideoloških i drugih podela koje nisu utemeljene na naučnim i umetničkim osnovama, protiv stereotipa u gledanju na kulturu drugih, udaljenih, „divljih” i ekonomski manje razvijenih naroda i država (kao što znamo iz domaćeg, srpskog iskustva, predrasude i stereotipi nisu usmereni samo ka narodima drukčije boje kože).

Uvereni da kolonijalna dominacija na kulturnom planu dovodi do depersonalizacije većeg dela afričkih naroda, do potcenjivanja i potiranja afričkih vrednosti, bračni par Pečar video je snažnu pokretačku snagu u afričkoj umetnosti, koja je po svojoj suštini narodna i demokratska. Putujući po Africi, gde su na odgovornim diplomatskim dužnostima proveli veliki deo života, i razgovarajući sa državicima i kulturnim radnicima zemalja zapadne Afrike, Veda i Zdravko Pečar utirali su put kulturnoj politici koja je različita od dominantnog modela kolonijalne kulturne politike. U središtu te nove kulturne politike bila je namera da se objedini, istraži i revitalizuje kulturno nasleđe zemalja koje su bile pod dominacijom kolonizatora, kao i da se uobliče načela kulturne politike koja bi bila usaglašena s potrebom bržeg ukupnog ekonomskog, društvenog i obrazovnog razvoja.

Bogato kulturno nasleđe i stremljenja u društvenom razvoju morali su uputiti zemlje afričkog kontinenta da ne kopiraju druge, pre svega vrednosti koje dolaze iz imperijalne metropole, već da trasiraju sopstvene puteve autentičnog kulturnog razvoja, naslanjajući se na ogromne vlastite kreativne i pokretačke potencijale.

Na talasu takvog opredeljenja, kod Vede i Zdravka Pečara rodila se ideja da se u Beogradu stvori ustanova koja bi ne samo čuvala i proučavala artefakte koje su oni doneli iz Afrike, već bila i istraživački centar koji će analizirati tokove društvenog razvoja u izmenjenim okolnostima (pre svega u uslovima da su na put kulture stupili narodi koji su iz nje ranije bili isključeni) i emitovati ideje i projekte koji će, vremenom, dovesti do preraspodele kulturno-duhovne moći na planeti.

Sasvim u skladu s nekadašnjom vizijom bračnog para Pečar – ekspanzija duhovne energije sa područja koja su nekada, u vreme dominacije evropocentrične koncepcije sveta, smatrana nekulturnim i besplodnim, i narastanje demokratske kulturne svesti u zemljama u razvoju (među koje spada i Srbija), postale su danas činjenice od prvorazrednog značaja. Savremeno društvo imaće još veću potrebu za uključenjem kreativne energije koja dolazi iz tih zemalja, pa i zemalja Afrike, pošto se pokazalo da su stari modeli nedostatni u pokušajima da se razreše nagomilane ekonomske, društvene i druge protivurečnosti.

Privilegija je Srbije i Beograda da imaju jednu ovakvu riznicu afričkih vrednosti (koje nisu samo estetske, već i filozofske, humane i šire društvene).

Prvi eksponat s kojim se sreće namernik kad kroči u Muzej afričke umetnosti u Beogradu je ribarski čamac poklonjen ambasadoru Zdravku Pečaru od jednog seoskog starešine u Gani. Pošto nije bio salonski diplomata kakve svet viđa u filmovima, već je stalno obilazio predele zemalja u kojima je bio akreditovan, ambasador Pečar bio je posebno uvažavan od tzv. običnog sveta „Crnog kontinenta”. Na tom skromnom plovilu stoji natpis indikativne sadržine:

„Nijedan čovek ne može opstati sam”.

To je, kako je zabeležio ambasador i istraživač Pečar, bila popularna lokalna ribarska izreka. Izložena u našem muzeju, ta mudra narodna misao (koja korespondira s poznatim stihom engleskog pesnika Džona Dona po kome „nijedan čovek nije ostrvo”) dobija znatno šire, gotovo univerzalno značenje.

Taj čamac, zajedno s hiljadama drugih eksponata u MAU, legitimise našu zemlju i naše ljude u veoma dobrom svetlu. Pogotovu ako se imaju na umu posledice orkestriranih medijskih kampanja u svetu tokom poslednjih decenija. Ta poruka našla je prirodno ležište u svesti srpskog naroda i svih naših građana, koje su medijski konzumenti u spomenutom periodu videli prvenstveno kao agresore, a ne kao žrtve – još manje kao sredinu koja će se solidarisati s onima koji su u još većoj nevolji.

I sam bogat izbegličkim iskustvom, i iskustvom tranzicionog gubitništva u vreme sudara i ukrštanja različitih geopolitičkih strategija na koje ne može bitno da utiče, naš narod pokazao je visok stepen empatije za položaj ljudi koje su još veće teškoće dovele na ovo balkansko parče Evrope.

Ali, pre tih ljudi, ovde su stigli artefakti koji svedoče o njihovoj velikoj kreativnoj nosivosti, o stvaralačkoj energiji koja je, razlivajući se meridijanima, dovela u pitanje mnoge površne evropocentrične ideje o izvoristima civilizacija i njihovim dometima.

Muzej afričke umetnosti u Beogradu metodološki uverljivo pokazuje da Srbija oduvek, i znatno pre nego je dospela u epicentar migrantske krize, mešanje naroda tretira kao akt kulture, ali i čin ljudskosti (to se nedavno dobro videlo tokom izložbe „Granica je zatvorena”). Delatnost ove ustanove stoga, osim uže muzeoloških, ima i naglašenu antropološku, sociokulturnu, etičku, psihološku pa i geopolitičku dimenziju.

Literatura

- [1] Glumac, Slobodan (1975): *Andrićev azbučnik*; Novi Sad: Matica srpska
- [2] Dragičević Šešić, Milena – Stojković Branimir (2007): *Kultura*; Beograd: Klio
- [3] Đukić Perišić, Žaneta (2012): *Pisac i priča*; Novi Sad: Akademska knjiga
- [4] *Enciklopedija društvenih nauka*, I-II; Beograd: Službeni glasnik (2009)
- [5] *Istorija srpske kulture*; Gornji Milanovac: Dečje novine, (1994)
- [6] *Kulturna riznica Srbije*, uredio Jovan Janićijević (1996); Beograd: Ideja
- [7] Prnjat, Branko, (2009): *Uvod u kulturnu politiku*; Novi Sad
- [8] *Sociološki rečnik*; Beograd: Zavod za udžbenike (2007)
- [9] Šnel, Ralf (2008): *Leksikon savremene kulture*; Beograd: Plato
- [10] Šuvaković, Miško (1999): *Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950*; Beograd i Novi Sad: SANU i „Prometej”
- [11] Ćosić, Dobrica (2009): *Lična istorija jednog doba*; Beograd: Službeni glasnik
- [12] Marstin, Dženet (2008): *Nova muzejska teorija i praksa*; Beograd: Klio
- [13] Makdonald, Šeron (2009): *Vodič kroz muzejske studije*; Beograd: Klio

NEW MUSEOLOGICAL PRINCIPLES AND ACTIVITIES OF THE MUSEUM OF AFRICAN ARTS IN BELGRADE

Abstract: *The inherited past, and its connection with the present and future time, are the subject of concern of museology as an auxiliary historical science. In some cases, institutions in charge of preserving, processing, researching and presenting the past are called archives or museums, in other cases, institutes for the protection of cultural monuments, in others - national libraries, cinematographs, files, nototheques and the like. All these institutions fulfill an irreplaceable social, cultural, scientific, educational and even political role in the life of many national communities and states. This work deals with cultural and historical and lexicographic definitions of museums and archives, with a special focus on the position and program conception of the Museum of African Art in Belgrade - a unique museum institution not only in Serbia but also in the region. Its role is not only to affirm the values and cultural identity of African peoples, but also to explore the intertwining of the cultural achievements of the African continent with Serbian and European ones.*

Keywords: *museums, African art*